

Silvia Vertanová (2017): *Tezaurus tlmočníka zo/do španielčiny*

Bratislava, Univerzita Komenského v Bratislave, 232 strán.
ISBN: 978-80-223-4318-3

Pri štúdiu cudzieho jazyka je nevyhnutné aktívne ovládať pravidlá fungovania jazyka na všetkých jazykových úrovniach. Avšak pri tlmočnickom štúdiu (najmä vo vyšších ročníkoch) je nanajvýš potrebné nadobudnúť aktívnu i pasívnu slovnú zásobu z čo najväčšej škály tematických oblastí. A i v tlmočnickej praxi je to v podstate celoživotná výzva. Slovná zásoba ako otvorený systém je dynamická a počet jej prvkov je potenciálne neobmedzený. Preto veľmi vítame, že sa študentom španielčiny ako aj ostatným hispanistom dostáva do rúk dvojjazyčný slovník, ktorý si dal za cieľ onomaziologicky usporiadať tú časť lexikónu, ktorá tvorí terminologický základ rôznych tematických oblastí. Autorka dlhodobo pôsobí na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, vo svojej pedagogickej praxi sa zameriava najmä na hodiny tlmočenia.

Veľkou výzvou bolo spracovať lexémy podľa významu, teda neabecedne a ponúknuť systém založený na vecných a logických súvislostiach. Autorka postupuje podľa osvedčenej tradície tezurických slovníkov s vhodným hyponymickým hierarchizovaným systémom. Rozvrhla terminologický lexikón na dve časti. Recenzovaný slovník je teda iba prvým dielom. Pokrýva oblasti z nasledujúcich tematických oblastí:

- vesmír, zem príroda
- ľudské telo, zdravie, lekárstvo
- primárny sektor: poľnohospodárstvo, akvikultúra, lesníctvo, baníctvo, energetika
- sekundárny sektor: priemysel, výroba, technológie
- obchod, peniaze, banka, burza
- štát, spoločnosť, obrana
- zákon, zločin, trest

- diplomacia, zahraničné vzťahy, medzinárodné ustanovizne
- významné medzníky v histórii ľudstva
- etnická a kultúrna diverzita

Druhá, pripravovaná časť by mala obsiahnuť systemizáciu slovej zásoby v oblasti taxonómie vedných disciplín a doplnenie všeobecného prehľadu. Ako vidno z výberu tém, jednoznačnou snahou bolo pokryť oblasti, ktorých sa tlmočenie najviac týka.

Heslá sú radené do substantívnych hniezd, tie sú uvedené vrcholovým pojmom (napr. *constelación* súhvezdie, za ktorým nasledujú v tomto prípade jednotlivé hyponimické astronýmá: *la Osa Mayor / Orión / la Cruz del Sur*). Za takmer každým odstavcom, ktorý vznikol hniezdom, sa nachádza veľký počet uzuálnych nominálnych a verbálnych kolokácií s vysokou frekvenciou výskytu v textoch / prehovoroch v danej oblasti. Tie sú veľkou pridanou hodnotou slovníka.

Treba vyzdvihnúť aj translatologický aspekt slovníka. Slovenské ekvivalenty španielskej slovej zásoby a uvedených kolokácií sú presné a spĺňajú kritériá náležitej ekvivalentácie v slovenčine. Keďže Tezaurus je aj zároveň učebnou pomôckou, autorka (správne) predpokladá, že užívateľ / študent neovláda významy všetkých zaradených lexémov. A preto na rozdiel od bežných onomaziologických slovníkov pomáha čitateľovi tým, že pri mnohých špecializovaných termínoch uvádza v hranatých zátvorkách aj jeho definíciu: **normas** fpl **INCOTERMS** dodacie doložky INCOTERMS [podmienky dodávky tovaru]. Pre tlmočníkov je takisto dôležité, že autorka zaradila do slovníka aj propriá, najmä tie, ktoré sa formálne odlišujú vo východiskovom a cieľovom jazyku. To sa týka nielen názvov inštitúcií, štátnych útvarov, stavieb či dejinných udalostí (**Imperio Romano de Occidente** Západorímska ríša, **Rus de Kiev** Kyjevska Rus, **Pacto de Varsovia** Varšavská zmluva, **Tratado de Versalles** Versaillská zmluva, **Juicios de Núremberg** Norimberský proces, **Taj Mahal** Tádž Mahál a pod.), ale aj antroponým (**Alejandro Magno** Alexander Veľký, **Gengis Kan** Džingischán, **Carlomagno** Karol Veľký, **Sheherezade** Šeherezáda atď.).

Veľmi užitočné je aj spracovanie slovenských a španielskych / hispanoamerických kultúrém, teda slov, ktoré sa vzťahujú na špecifické reálie. Sympatická je i snaha o prekladateľské riešenia alebo aspoň opisný preklad bezekvivalentnej lexiky (najmä etnokultúrém z gastro-

nómie či hmotnej kultúry a kultúrneho dedičstva (*lokše, bryndzové halušky* na jednej strane či *sobrasada, horchata* na strane druhej), s ktorou sú často konfrontovaní tlmočníci v role interkultúrnych mediátorov.

Pri slovníkoch onomaziologickej povahy je nemenej dôležitou súčasťou abecedný register, ktorý uľahčuje a vôbec umožňuje vyhľadávanie a prácu so spracovaným lexikónom. Nechýba ani v Tezauze tlmočníka.

Na záver treba autorke poďakovať za dôslednú a iste i náročnú prácu. Výsledkom je veľmi kvalitne spracovaný tezaurus pre potreby študentov tlmočníctva, preto jej chceme zaželať jej veľa síl do tvorby druhého dielu.

Bohdan Ulašin

Katedra romanistiky, Filozofická fakulta

Univerzity Komenského v Bratislave

Gondova 2, 814 99 Bratislava, Slovensko

bohdan.ulasin@uniba.sk